

Monumentnummer*: 532421

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 15 juli 2016
Kadaster deel/nr 82788/172

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Utrecht Utrecht Utrecht

Locatiennaam Locatieomschrijving
Utrecht Lunet II

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Utrecht	U			2250
Utrecht	O			878

*Omschrijving***

Cluster 45. Flankkazematten / Bomvrije gebouwen.

NIEUWE HOLLANDSE WATERLINIE

Inleiding

TWEE FLANKKAZEMATTEN / BOMVRIJE GEBOUWEN, respectievelijk aan de noordwestzijde en de zuidwestzijde van Lunet II, als gemetselde en gedeeltelijk aardgedekte onderkomens voor logies, berging en nabijverdediging. De kazematten maken aan de buitenzijde deel uit van de bakstenen omwalling van het werk, maar zijn hoger opgemetseld. Kazematten zijn gesloten, bomvrije ruimten, gewoonlijk uitgevoerd in steen of beton, die zijn ingericht voor het operationeel opstellen van geschut en/of andere vuurwapens. Kazematten zijn daarom voorzien van een of meer, al dan niet afsluitbare en/of gedekte schietgaten. Kazematten kunnen zelfstandige defensieve werken zijn, maar ook kunnen ze deel uitmaken van een groter werk, zoals een fort. Flankkazematten zijn gewoonlijk onderdeel van de flanken van verdedigingswerken en ze dienen in het bijzonder voor het geven van flankerend vuur langs een linie. De bomvrije gebouwen van de lunetten te Utrecht hebben hun grootste lengte evenwijdig met een deel van de keel en zijn daar - aan de keelzijde van het werk en dus niet in de flank - voorzien van schietgaten.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Omschrijving

TWEE FLANKKAZEMATTEN / BOMVRIJE GEBOUWEN (1823; inscriptie boven toegang), respectievelijk aan de noordwestzijde en de zuidwestzijde van Lunet II en overhoeks in de plattegrond gesitueerd. De kazematten / bomvrije gebouwen zijn spiegelbeeldig ten opzichte van elkaar gelegen en vormen dus elkaars pendanten. De kazematten laten zich van de buitenzijde van het werk gemakkelijk herkennen aan een reeks verticale schietspleten in de gevel aan de keelzijde. Hun grootste lengte ligt evenwijdig met de keelzijde van het werk. De scherpe hoeken van het muurwerk hellen iets achterover en zijn voorzien van natuurstenen blokken. De toegangen bevinden zich aan de naar het centrum van het werk gerichte korte zijden en zijn voorzien van getoogde bogen en bevatten dubbele houten deuren; links en rechts een gevelopening met ijzeren spijlen. De interieurs bestaan uit enkele uit zwaar metselwerk opgetrokken, geschakelde ruimten, gescheiden door houten deuren; de ruimten geven uit op de spleetvormige schietgaten. Er zijn nog diverse interieuronderdelen of resten en sporen daarvan aanwezig.

Waardering

De TWEE FLANKKAZEMATTEN / BOMVRIJE GEBOUWEN op Lunet II zijn van algemeen belang vanwege:

* Cultuurhistorische waarden als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie zoals deze is ontworpen door C.R.T. Kraijenhoff en in eerste aanleg vanaf 1815 door hem, Jan Blanken en majoor-ingenieur Willem Offerhaus is gerealiseerd en daarna door anderen gedurende ongeveer 125 jaar is versterkt en verbeterd.

* Architectuurhistorische waarden, in het bijzonder als uiting van de militair-strategische bouwkunde, die gebaseerd is op: a. het systeem van inundatie en accesverdediging (19de eeuw), b. de wedloop met de zich versterkende offensieve middelen (19de eeuw).

Het betreft hier onderdelen van omstreeks 1823 als voorbeelden van aardgedekte, bomvrije, op de bakstenen bekleding van lunet II gebouwde hoekelementen voor logies, berging en verdediging.

* Ensemblewaarde en situationele waarden als onderdelen van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Tevens vanwege de functionele en fysieke samenhang met de overige onderdelen van het complex en als pendanten van elkaar.

* De onderdelen zijn representatief (karakteristiek) omdat ze in verschijningsvorm de kenmerken vertonen die het toenmalige defensieve doel onderstrepen.

* De onderdelen zijn goed bewaard omdat ze zich nog vrijwel in de toestand bevinden waarin ze rond 1825 verkeerden, terwijl ze nog verschillende authentieke onderdelen en details kennen.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Kazemat (B)

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument